

Javaslat

**az Alsó temető Hétfájdalmú Szűzanya-kápolnája, kálvária és keresztút
kunszentmártoni települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Barna Gábor

(aláírás)

Kunszentmárton, 2024. szeptember 15.(település, dátum)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Barna Gábor

Levelezési cím: 5440 Kunszentmárton, Szent Imre herceg u. 17.

Telefonszám: 06-20-9206122

E-mail cím: gaborbarnadr@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

☐ igen
amely nemzetiség:²

☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Kunszentmárton

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

☒ települési

☐ tájegységi

☐ ágazati

amely értéktár neve: Kunszentmártoni Települési Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Az 1869-ben épült, barokkos elemeket őrző kápolna, az előtte álló kálvária szoborcsoport és a kápolna tengelyében az egykori főbejárat felé vezető úton álló 14 képoszlopból álló keresztút egyedülálló építészeti emléke nemcsak Kunszentmártonnak, hanem a környéknek is. A javaslattevő évében 155 éves.

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Az 1826-ban nyitott Alsó temető 1862-re betelt. Az új Alsó temetőt 1864.július 3-án szentelte meg Tóth Sándor helyi plébános. Középre a sörház elől az ún. Greiffel-féle feszületet állították, amely ma már nem létezik. A kápolna felépítésére 1869-ben Kápolna, Kálvária és Stáció Egylet alakult Dósa György elnök, Kovács S. István alelnök, Papp János pénztárnok és Ökrös József jegyző vezetésével. 833 adózó neve ma is olvasható a kápolnában. Tóth Sándor plébános javaslatára tervezték a kápolna elé a keresztutat és a kálváriát.

A kápolna tervezője és kivitelezője Sulyák János helyi kőműves mester volt. Az épület alapkőletétele 1869. május 3-án volt, a toronygombot és a keresztet már július 23-án fölítették. A kápolnát 1869. október 31-én Mindenszentek előestéjén szentelte föl Tóth Sándor, Dósa József újmisés.

A kápolna búcsúja szeptember 3. vasárnapján volt, áprilistól – szeptemberig minden hónap utolsó péntekjén misét mondott a helyi pap.

A kálvária szoborcsoportját máriaradnai kőfaragók készítették. Szabó János, Benke István és K. Kiss Miklós gazdák állíttatták 1869-ben.

A keresztút állomásait, a stációk képoszlopát tehetősebb családok állíttatták, a pléhlemezekre festett képeket Baranyi András helyi festő készítette, felújításuk Seres Katalin népi alkotó, naiv festő munkája.

Több alkalommal felújították: 1934, 1959, 1975. Utoljára 1992-ben Nagy Lórántné László Ilona, Lázi Ferenc és Lázi Ferencné, Győri Sándor és Győri Miklós renováltatta, a stációs vasajtókat Ugrai Lajos újította meg.

A kápolna homlokzatán Szent Péter és Pál szobra áll. Az oltárkö 1869-ig a börtön kápolnában volt. A főoltárkép a Hétfájdalmú Szűzanyát ábrázolja. A kápolna képei magánszemélyek és egyesületek adományából kerültek ide: Szent Anna, Szent József – olvasó egylet (aradi festő), Jézus Szíve, Mária Szíve – adományokból, Jézus mennybemenetele, Mária mennybemenetele, Szent Család menekülése Egyiptomba című képet valószínűleg Baranyi András festette. Az örökmécs szárnyas szívalakot formál. Harmóniuma 1937-ből való. A Hordozó Mária (hiányos) szobra korábban a régi templomi szobor lehetett. A búcsús zöld lobogók – kisméretűek – Jézus a kereszten/Szent János apostol valamint Hétfájdalmú Szűzanya/Szent Borbálaképekkel valószínűleg sokszor megjárták Máriaradnát.

A kápolna harangját 1872-ben öntették Szent Mihálynak, a végítélet angyalának nevét viseli.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

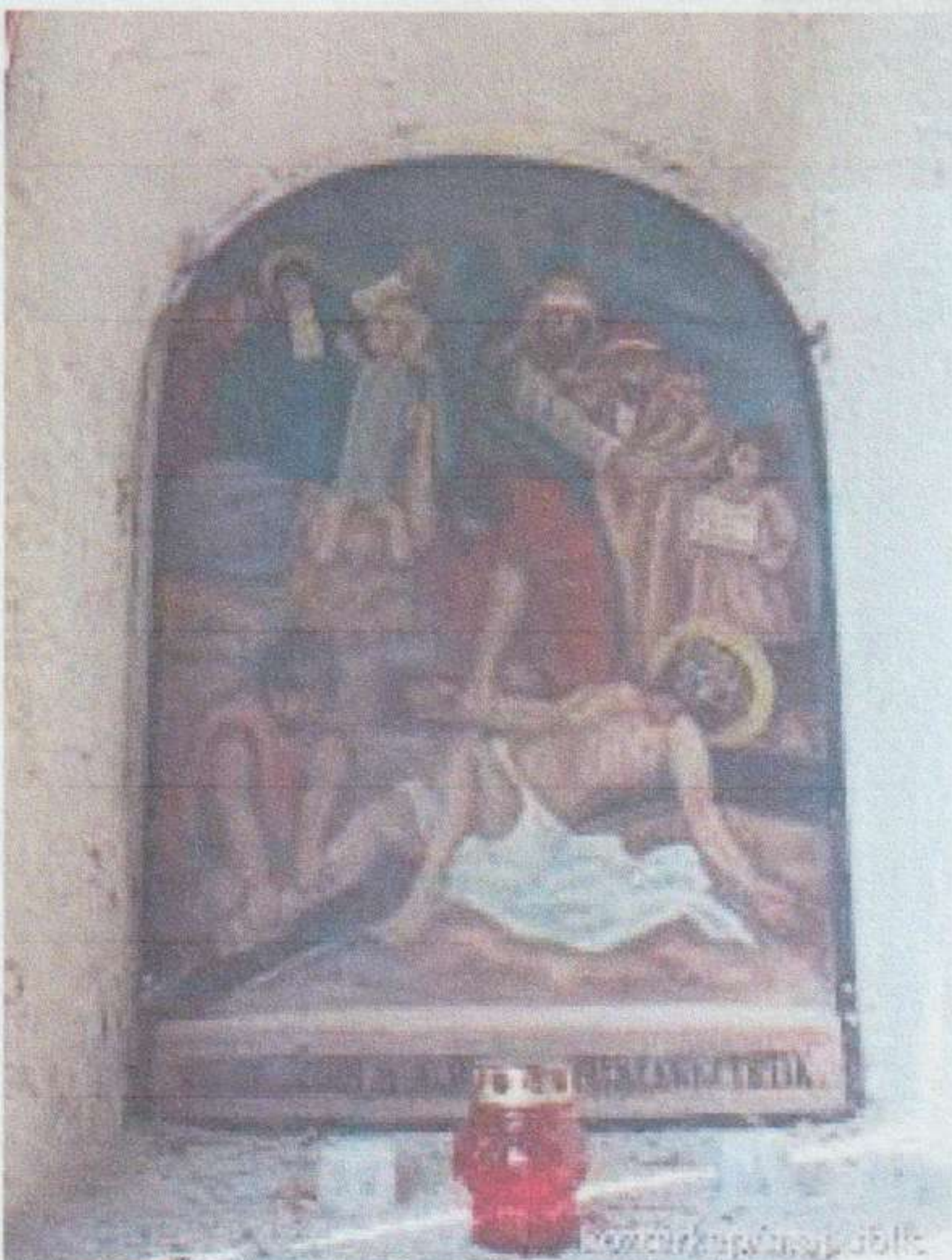
Józsa László: *Megszentelt kövek. Káponák, szobrok, keresztek és temetők Kunszentmártonban*. Szeged: Néprajzi Tanszék, 1999. 454-104.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Alsó Jeneő” Felföldalumni Szüanya-kapcsolója, Kélvánia”
és kerentut „Kunszentmártoni települési értéktárba kötelező felvételek”.

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: GURITS PRÖKÖR

Cím elérhetősége: 36-20-244 42 35
filiale.kun@gmail.com

György György

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„ kunszentmártoni Alsó temető Hétfájdalmú Szűzanya-kápolnája, kálvária és keresztút”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név:

Bozsi Zoltán

Cím elérhetősége: 5440 Kunszentmárton
Vörösmarty u. 18.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„ kunszentmártoni Alsó temető Hétfájdalmú Szűzanya-kápolnája, kálvária és keresztút”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: *Gyula István Terence*

Cím elérhetősége: *5440. Kunszentmárton
István Gyula utca 21.*